

Harrastamisen Lahden malli

Yläasteikäisten tavoittaminen

LAHTI

Harrastamisen Lahden mallin hanke 2022–2023

- Harrastamisen Suomen mallin avustus lukuvuonna 2022–2023 omavastuuosuuden kanssa yhteensä 375 000 €
- Hankkeen tavoitteina
  1. Lasten ja nuorten toiveiden mukaisten harrastamismahdollisuuksien edistäminen
  2. Harrastustoimintaa koordinoidaan keskitetysti. Harrastustoimijoiden, koulujen ja perheiden kanssa tehtävä yhteistyö juurrutetaan osaksi kaupungin toimintaa.

Harrastamisen Lahden mallin harrastustoiminta pähkinänkuoressa

Harrastustoimintaa 25 koululla

Harrastustoimintaa välituntisin kaikilla kaupungin yläkouluilla

Alakouluissa toimintaa toteuttaa pääosin seurat, yhdistykset ja järjestöt

Yläkouluissa toimintaa toteuttaa harrastustoiminnan ohjaajat

Muita toiminnan järjestäjiä ala- ja yläkouluissa ovat mm. nuoriso-, kirjasto- ja museopalvelut.

Kohdennettua toimintaa vaativan erityisen tuen oppilaille Nastolassa, Mukkulassa ja Ali-Juhakkalassa.

Harrastustoiminnan ohjaajat

- ❑ Kahdeksan harrastustoiminnan ohjaajaa
- ❑ 2020 helmikuussa käynnistyi nuorisopalveluilla kahden harrastustoiminnan ohjaajan pilotti.
- ❑ 2021 keväällä Suomen mallin pilotti neljällä koululla.
- ❑ 2021-2022 syyskevät hankekaudelle, jokaiselle alueen yläkoululle harrastustoiminnan ohjaaja.
- ✓ Ohjaustyö 15h/vk, harrastusryhmien perustaminen, sisältöjen suunnittelu, organisointi, valmistelutyö, etsivä harrastustoiminta, toiveiden kuuleminen, muu työ hankkeen tavoitteiden mukaisesti.
- ✓ Pääkohderyhmä 7.-9.-luokkalaiset ja myös 4.-6.-lk
- ✓ Erityistä tukeva vaativat nuoret, mavat ja toimintarajoitteiset nuoret

MAANANTAI

TIISTAI

KESKIVIIKKO

TORSTAI

PERJANTAI

	Avoim biljardi Aktiiviaula 7.-9. -lk. klo 8.00-8.30	Avoim biljardi Aktiiviaula 7.-9. -lk. klo 8.00-8.30		Avoim biljardi Aktiiviaula 7.-9. -lk. klo 8.00-8.30
				Monitoimiryhmä 9.15-10.00 Mava
Välituntitoiminta Kuntosali 7.-lk klo 10.00-10.30	Välituntitoiminta Pikkusali 7.-lk klo 10.00-10.30	Välituntitoiminta Kuntosali 7.-lk klo 10.00-10.30	Välituntitoiminta Pikkusali 7.-lk klo 10.00-10.30	Välituntitoiminta Kuntosali 7.-lk klo 10.00-10.30
	Monitoimiryhmä Vaihtuva Pienluokka 10.30-11.30			
Välituntitoiminta Kuntosali 8.-9.-lk klo 12.15-12.45	Välituntitoiminta Pikkusali 8.-9.-lk klo 12.15-12.45	Välituntitoiminta Pikkusali 8.-9.-lk klo 12.15-12.45	Välituntitoiminta Pikkusali 8.-9.-lk klo 12.15-12.45	Välituntitoiminta Kuntosali 8.-9.-lk klo 12.15-12.45
	PPP, Puntti-, pallo-, pelit Liikuntasali + kuntosali pojat 7.-9. lk 14.15-16.00	Köksä-ryhmä nuorisotila 7. -9.lk 14.15-16.00	Höntsäliikka Pikkusali 7.-9. -lk klo 14.15.-15.30	Luovataide-ryhmä 5.-6 lk, Rakokivi 5-6-lk 13.30-15.00
	PPP, Puntti-, pallo-, pelit Kuntosali + Liikuntasali tytöt 7.-9-lk 14.15-16.00		Luovataide-ryhmä Kuvisluokka 7.-9. -lk klo 16.00-17.30	

Harrastamisen Lahden malli 22-23

Työn vaikuttavuuden seuranta ja tiedon kerääminen

Uutta

- Ostopalveluryhmissä ainutta harrastusta kysytään ilmoittautumisen yhteydessä
- Harrastustoiminnan ohjaajat keräävät tietoa:
  - Ryhmistä, onko harrastus ainut harrastus
  - Harrastukseen ohjatuista nuorista, muut kuin 7.-lk. ohjauksissa ohjatut
  - MAVA/VET osallistujista/ryhmistä

Vieläkin tehdään

- 7.-luokkalaisten henkilökohtainen harrastusohjaus
- Nuorisopalveluiden zef kysely
- Lasten ja nuorten harrastustoiveiden kuuleminen keväällä 23
- Hankkeen tilastot toteutuneesta toiminnasta, osallistuja tilastoinnit & ohjaustunnit

Etsivä

harrastustoiminta

Ilman harrastusta olevien &
vähän harrastavien tavoittaminen

Harrastustoimintaan osallistuminen notkahtaa usein teini-
iässä, ”Onko sinulla jokin harrastus?” Lasten ja nuorten
vapaa-aikatutkimus 2019.

Etsivä harrastustoiminta

Harrastustoiminnan ohjaajat

- Tuttu ja turvallinen ohjaaja koulun arjessa
- Etsivää harrastustoiminta koko lukukauden ajan
- 7.-lk henkilökohtainen harrastusohjaus ja toiveiden kuuleminen
- Yhteistyö (koulu, oppilashuolto, opettajat, nuorisotilat)
- Ajankohtaisen tiedon kerääminen, ilmiöihin reagoiminen

Toiminta oltava

- Monipuolista, osallistavaa, ketterää ja toiveiden mukaista
- Matalan kynnyksen keinot - tutustumiset harrastustiloihin, harrastuskokeilut, kohdennetut ryhmät

Etsivä harrastustoiminta

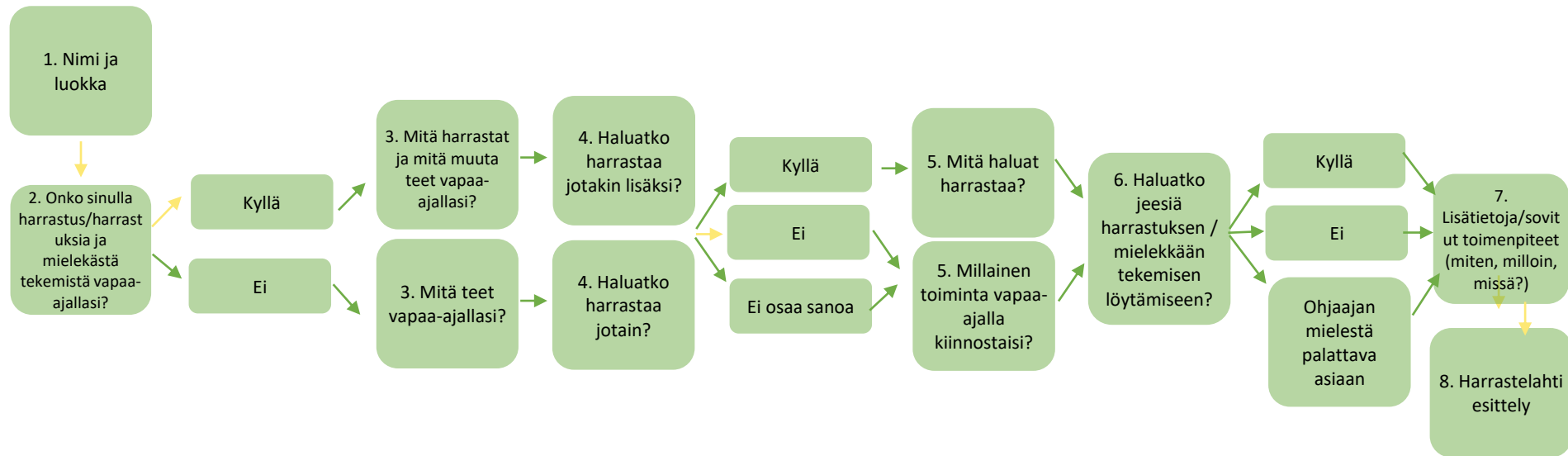
7.-luokkalaisten henkilökohtainen harrastusohjaus

Tarkoituksena on yhdessä nuoren kanssa etsiä kiinnostavia harrastuksia ja kokeilla erilaisia tekemisen mahdollisuuksia vastapainona koulutyölle. Kannustetaan kokeilemaan uusia asioita sekä tuetaan harrastusten löytämisessä ja aloittamisessa.

Nuorten esittämien toiveiden mukaan alueen harrastustoiminnan ohjaaja järjestää harrastustoimintaa, joista nuoret ovat kiinnostuneita.

7.-luokkalaisten henkilökohtainen harrastusohjaus

7.-lk henkilökohtainen harrastusohjaus

Ohjaukseen osallistui 851 + 32 VET + 47 MAVA = 930

	Lähde	Kärpänen	Salppuri	Kivimaa	Mukkula	Ahtiala	Tiirismaa	Kukkanen	Steiner	Yht.
Harrastusohjaukseen osallistuneet nuoret	130	77	125	91	70	122	86	150	0	851
On harrastus, mielekästä tekemistä vapaa-ajalla	85	70	107	33	63	115	63	101	0	637
Ei ole harrastusta tai mielekästä tekemistä	45	7	18	58	7	7	23	49	0	214
Tarvitsee apua harrastuksen löytymiseen	30	7	10	14	9	10	4	49	0	133
Ohjaajan mielestä palattava asiaan	36	3	11	13	5	2	1	39	0	110
Harrastukseen ohjatut nuoret	53	39	38	31	24	17	0	57	0	259

Harrastamisen esteet - syyt moninaisia

- Ei harrastuskaveria, perhe ei tue, kiusaaminen, harrastamisen kulttuuri puuttuu perheestä.
- Ajanpuute, motivaation puute, ”ei ole mitään mikä kiinnostaisi”, yläaste kuormittaa enemmän, kotityöt, ei osata/jakseta etsiä tietoa oma-aloitteisesti
- Harrastukset ovat liian kaukana, koulukuljetukset, pitkät koulupäivät, pitkä koulumatka
- Taloudelliset syyt, koronan takia loppunut
- Jaksaminen, tehtävät, jotka eivät kuulu lapselle, pikkusisaruksen hoito, muu vastuu kotona, ei lupaa vanhemmilta

Kuka tsemppaa, motivoi ja auttaa nuorta löytämään hänen tilanteeseensa sopiva harrastus, ajatukset ja odotukset voi olla ristiriidassa mitä harrastaminen on/vaatii, etsii yhdessä tietoa, pysäyttää ajattelemaan, ohjaa ja tukee, harrastaminen voi muuttaa muotoaan yläasteiässä muun elämän mukana

Etsivä harrastustoiminta & mitä tarvitaan?

- **Moniammatillista yhteistyötä**, (oppilashuolto, opettajat ja muut)
- **Alueellisten erojen tunnistaminen**, (nuorten tarpeiden tunnistaminen ja alueen palveluiden tunteminen)
- **Nuorten tunteminen** – nuoret tuntee kehen yhteydessä
- **Harrastuskulttuurin lisääminen** kouluun, perheisiin, lapsiin ja nuoriin.
- **Mallin juurruttaminen** osaksi koulun toimintakulttuuria
- **Jotain uutta!** Aikaa ja aitoja kohtaamisia, työtä ja resurssia, ideointia, jatkuvaa kehittämistä ja ketteriä kokeiluja.

Yläasteikäisten tavoittaminen ja toimintaan sitouttaminen –konkretiaa

Ihminen kysyy mukaan vs mainos?

Kohtaaminen: *"Mitä kuuluu, miten kissa voi?"*

Muistuttelu ja markkinointi koulupäivän aikana. *"Moikka! Tuutko tänään lentopalloon? Viime viikolla oli hyvät pelit"*

Kynnyksen madaltaminen: *"Hei, tulkaa katsomaan tilat mun kanssa."*

Auttaa toimintaan mukaan: *"Tuun hakemaan teidät musa tunnin jälkeen"*

Sitouttaminen toimintaan: Ryhmän hallinta ja ryhmäläisten roolit.

Aikuinen, jolle jutella - kuulumiset ja pari haus kääntöä.

Ohjaaja, jolle esittää toiveita: *"Mennätkö joku kerta pelaamaan bilistä?"*

Osallistaminen toiminnassa ja suunnittelussa

Esteiden ratkominen: *"En voi osallistua, kun iskä/äiti ei anna"*

Hyvät käytännöt yläkouluikäisten tavoittamiseksi

Ryhmäkeskustelut pöytäseurueissa (15 min)

- Miten ja kuka/ketkä kunnassanne tunnistavat harrastamattoman nuoren?
- Miten em. tiedon voi hyödyntää, miten saada nuori mukaan toimintaan (ja millaiseen toimintaan)?
- Voiko esiteltyjä/keskusteltuja käytäntöjä hyödyntää kunnassanne? Miten?

Lopuksi

- Jokainen kirjaa yhden hyvän käytännön/keskustelun oivalluksen auki post-it lapulle (lyhyesti).
- Lisää myös yhteystietosi, jos käytäntö on kunnastanne (halutessasi)!

Kiitos!

Seppo Koponen

hankekoordinaattori

p. 044 482 6387

Seppo.koponen@lahti.fi

Tiia Bucovschi

harrastuskoordinaattori

Lahden kaupunki

p. 044 416 3743

tiia.bucovschi@lahti.fi

LAHTI